

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

DİNLER TARİHİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(12. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU	4
1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	4
2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI	5
2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	5
2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11
2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	14

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanmıştır. Bu modelde yer alan beceri, eğilim ve değerler; soyut fikir ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerle birlikte bireyin kendisi ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan yeterlilikleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ülkemizin eğitim sisteminde önemli değişiklikler yapmayı hedefleyen bir dönüşüm hamlesidir. Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının da bu dönüşüme uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının temel yaklaşımı bu modelin temel ilkelerine uygun olarak şekillenmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre geliştirilen Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları öğrencilerin

- Bütüncül öğrenme yaklaşımı içinde dinî bilgileri öğrenmenin yanında mesleki beceriler, sosyal sorumluluk bilinci, millî ve kültürel değerlere bağlılık ile çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmalarını,
- İslam'ın adalet, saygı, sorumluluk, merhamet gibi temel değerlerine bağlı ve topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini,
- Mesleki hayata ve yükseköğretime en iyi şekilde hazırlanmalarını sağlayacak bilgi ve becerileri kazanmalarını,
- İlmî düşüncüyü benimsemelerini, araştırma yapma becerilerini geliştirmelerini ve doğru bilgiye doğru şekilde ulaşma yollarını öğrenmelerini,
- Günümüz teknolojilerini etkin ve doğru bir şekilde kullanabilen, sistem okuryazarlığı düşüncesini benimsemiş bireyler olarak yetişmelerini,
- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirerek vatan sevgisi ve millet bilincini haiz, manevi değerlere bağlı bireyler olarak yetişmelerini hedefler.

Yukarıda belirtilen hususların somut olarak ortaya çıkması için öğretim programlarında

- Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh, tefsir, kelam, akaid, siyer gibi temel İslam bilimlerine ait bilgilerin kavramsal beceriler ve alan becerilerine uygun olarak incelenmesi ve araştırılması,
- Dinler tarihi, İslam kültür ve medeniyeti gibi sosyal bilimler alanına giren konuların Türkiye Cumhuriyeti, İslam âlemi ve dünya ölçeği bağlamında irdelenmesi,
- Arapçanın hem dinî metinleri anlama hem de iletişim kurma aracı olarak kullanılabilmesi,
- Öğrencilere mesleki alanda gerekli olan bilgi ve becerilerin yanı sıra problem çözme, iletişim, ekip çalışması gibi yetkinliklerin kazandırılmasına hizmet edecek yaklaşımlara ağırlık verilmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, öğrencilerin hem dinî bilgi ve değerlere hem de çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip, topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Diğer yandan eğitim öğretim süreçlerinde Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ile bilgi, duygu ve davranış bütünlüğüne ulaşmayı amaçlamaktadır. Bu sayede öğrenciler edindikleri dinî bilgi ve değerleri hayatın bütününe yansıtarak mesleki alanlarda ve yükseköğretimde daha başarılı olabileceklerdir.

1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU

Mesleki din eğitiminin vizyonu; Anadolu imam hatip lisesi mezunlarının yükseköğretim süreçlerine katılmaya hazır, dinî hizmetleri ifa edebilecek yeterliliğe sahip, "yetkin ve erdemli insan" olma yolunda gelişimlerini sürdüren öğrenciler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve 32. maddesinde belirtilen imam hatip liselerinin tanımı ile

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak

- İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esaslarını içselleştiren,
- İslam'ın temel kaynaklarını tanıyan,
- İslam dinine mensup olmanın huzur ve mutluluğunu hisseden,
- Dini doğru anlama ve dinî meselelere çözüm üretmede İslam'ın temel kaynaklarına başvurabilen,
- Hz. Muhammed'i (sav) örnek alan,
- İbadetlerle ilgili uygulama becerisi ve alışkanlığına sahip,
- Dünya-ahiret dengesini kurabilen,
- Ahlakî olgunluğa erişmiş,
- İnceleyen, araştıran, analitik düşünen ve edindiği bilgiler ışığında akli ve naklî delilleri kullanarak problemlere çözüm üretebilen,
- Toplumu din konusunda aydınlatan ve insanların dinî bilgilerle ilgili ihtiyaçlarına cevap verebilen bireyler yetiştirmektir.

2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI

2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi kullanılmıştır. Bu modelde yer alan kavramsal beceriler, karmaşık süreçleri ve soyut fikirleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak gerçekleştirilen davranışları ifade eder. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ise bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade eder. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi; kişilik yapısının temel taşlarından biri olan değerlerin öğrencinin duygu, düşünce ve davranışlarını biçimlendirerek sağlıklı bir kişilik yapısı kazanmasına hizmet eden bütüncül bir yapıyı ifade eder. Eğilimler; bireyin sahip olduğu becerileri niyet, duyarlılık, isteklilik ve değer verme öğeleri doğrultusunda nasıl gerçekleştirdiğini açıklayan zihinsel örüntülerdir. Alana özgü beceriler ise kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri kapsar ve bu becerilerin süreç bileşenlerini de içerir. Beceri temelli öğrenme, öğrencilerde öğrenme süreci içinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütünüdür ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutan, öğrenme sürecinde öğrencinin aktif katılımına ve öğretmen rehberliğine imkân veren, öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşarak tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Programda gelişim düzeyini göz önünde bulunduran, öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçiren anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımıyla bilgi ve beceri edinmelerinin amaçlandığı bir yaklaşımı benimser. Programda yer alan ünite içerikleri işlenirken öğrencilerin müşahade etme, bilgi toplama, özetleme, dinî meseleleri anlama gibi uygulamaya dönük becerileri kazanmaları amaçlanır.

Dinler tarihi, günümüzde mensubu bulunan veya bulunmayan bütün dinlerin inanç, ibadet ve ahlak sistemleri ile tarihini tarafsız olarak ele alıp inceleyen bir bilim dalıdır. Dinleri ve bu dinlerin mensuplarının dünya görüşlerini anlamak her geçen gün daha önemli hâle gelmektedir. Günümüzde ulaşım ve iletişimde yaşanan gelişmeler, çeşitli dinlere mensup insanları bir araya getirmekte ve farklı inançların doğru bir şekilde tanınmasını gerekli kılmaktadır. Ayrıca diğer dinler hakkında bilgi sahibi olmak onların mensuplarıyla sağlıklı iletişim kurmak, misyonerlik faaliyetlerini tanımak, İslam'ı daha iyi anlamak, din hizmetlerini daha verimli hâle getirmek ve diğer inanç gruplarına etkili bir şekilde anlatabilmek açısından büyük önem taşımaktadır.

Öğretim programının hazırlık ve geliştirme süreçlerinde alan taraması yapılmış, dinler tarihi dersi öğretim programlarıyla ilgili akademik yayınlar incelenmiş; MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Öğretim Programlarının Değerlendirme Raporu”, “21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu”, “Öğretmenlerin Ders Kitabı Kullanımı ile İlgili Araştırma Raporu”, “Ders Kitaplarında Okunabilirlik” ve “Ders Kitaplarını Değerlendirme Raporu (Öğretmen Görüşleri)” adlı yayınlar analiz edilmiştir. Akademisyenlerden, sahadaki öğretmenlerden ve farklı sınıf seviyesindeki ortaöğretim öğrencilerinden uygulanmakta olan öğretim programları ve ders kitapları hakkında görüş alınmış; farklı ülkelere ait beceri temelli öğrenme yaklaşımlarının yansıtıldığı öğretim programları incelenerek bir yol haritası çıkarılmıştır. Bu süreçte bilimsel ve teknolojik gelişmeler dikkate alınmış, öğrenme yaşantılarıyla ölçme ve değerlendirmenin şekillendirilmesinde çevrim içi ortam ve uygulamalardan yararlanılmıştır.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı’nın temel hedefi; öğrencilere dinleri, kendi anlam dünyaları ve dinlerin mensuplarının hayatlarındaki yansımaları çerçevesinde fenomenolojik (olgusal) bir yaklaşımla tanıtmaktır. Bu yöntemle öğrencilerin, dinlerin inanç, ibadet ve ahlaki yönlerini tarafsız bir şekilde analiz etmesi; birlikte yaşama kültürü kazanması ve kendi inançlarını içselleştirmesi hedeflenir. Diğer dinleri anlamak, öğrencinin kendi inançlarının tarihsel ve toplumsal bağlamdaki yerini daha iyi kavramalarına da olanak sağlar.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı hazırlanırken öğrencilere kazandırılacak beceriler ve bunlara ait öğrenme çıktıları belirlenmiştir. Bu kapsamda müşahade etme becerisi altında dinler tarihiyle ilgili konular ile İslam’ın diğer dinlere bakışına yönelik öğrenme çıktıları düzenlenmiştir. Bilgi toplama becerisi kapsamında dinler tarihinin gelişim sürecine ilişkin öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Sorgulama becerisi altında İslam’ın tarihî süreci ile Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özelliklerine yönelik öğrenme çıktıları ele alınmıştır. Özetleme becerisi altında Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özelliklerine yönelik öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Dinî meseleleri anlama becerisi kapsamında ise İslam’ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkeleri, Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinleri, misyonerlik faaliyetleri ve yeni dinî hareketlerin temel özelliklerine ilişkin öğrenme çıktıları düzenlenmiştir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı* ile öğrencilerin

1. Dinler tarihiyle ilgili konuları müşahade etmeleri,
2. Dinler tarihinin gelişim süreci hakkında bilgi toplamaları,
3. İslam’ın tarihî sürecini sorgulamaları,
4. İslam’ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerini anlamaları,
5. İslam’ın diğer dinlere bakışını müşahade etmeleri,
6. Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî sürecini ve temel özelliklerini özetlemeleri,
7. Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerini anlamaları,
8. Misyonerlik faaliyetlerini anlamaları,
9. Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özelliklerini sorgulamaları,
10. Yeni dinî hareketlerin temel özelliklerini anlamaları,
11. Dinî akım ve anlayışlara dair meseleleri anlamaları amaçlanırken istismarcı yaklaşımlara dair farkındalık oluşturmaları hedeflenmektedir.

2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI’NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanmıştır. Programda eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevi değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı

kurarak geleceğe yön veren, ahlaki sorumluluk geliştiren, yaşadığı topluma ve kültürel mirasına duyarlı, yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.

2. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*, beceri temelli olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede kitap yazımında ve öğrenme-öğretme yaşantılarında, programda yer verilen beceriler, süreç bileşenleri, değerler, eğilimler ve anahtar kavramların bütüncül bir şekilde kazandırılmasına özen gösterilir.
3. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nın "İçerik Çerçevesi"* bölümünde konu başlıkları belirlenmiştir. Konu alt başlıkları, "öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri" ve "öğrenme-öğretme yaşantıları" esas alınarak oluşturulabilir.
4. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre süreç temelli olarak çeşitlendirilir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere günlük yaşamla ilişkili, çevrelerinde karşılaşılabilecekleri problemlere dair ilgi çekici görevler verilir; bu süreçte dijital teknolojilerden yararlanılır ve yargı niteliği taşımayan, motive edici geri bildirimler sağlanır.
5. Programda her ünitenin en az bir öğrenme çıktısını ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi verilmesi esas alınmıştır.
6. Program genelinde ön değerlendirme süreci, köprü kurma, öğrenme-öğretme uygulamaları gibi bazı bölümlerde "istenir/istenebilir" şeklinde iki farklı kullanım görülebilir. Öğretmenler ve diğer paydaşları, içerik çerçevesi ile öğrenme çıktılarına işaret eden bölümlerde tercihte bulunamazlar fakat öğretim yöntemlerinde, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde, konunun ve sınıfın özelliklerini dikkate alarak seçim yapabilirler. Bununla birlikte bu kısımların esnek ifadelerle verilmesi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yapısı gereğidir. Hazırlanacak tüm materyallerde ön değerlendirme ve köprü kurma kısımlarının gerçekleştirilmesi/uygulanması/yapılandırılması gerekir.
7. İzleme veya değerlendirme amacıyla yapılan öğrenci çalışmalarına ve değerlendirme formlarına EBA portfolyoda yer verilebilir.
8. Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, gerekli hâllerde sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıkları (öğrenme hızları, öğrenme stilleri, yetenekleri vb.) dikkate alınarak planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm ihtiyaç duyulması hâlinde e-içerik olarak verilebilir.
9. Türkçenin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
10. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nda* ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"na göre yazılır. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulur.
11. *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nda* konu ve öğrenme çıktıları öğrencilerin fenomenolojik (olgusal) yaklaşımla dinleri genel özellikleriyle tanımlarını, diğer dinlerle ilgili temel bilgileri öğrenmelerini destekleyecek etkinliklerle işlenmelidir.
12. Programda her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir. Ancak bu planlama, ünite sıralamasını değiştirecek biçimde uygulanamaz.
13. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrencilerin gelişim düzeyleri, genel kültür ve bilgi seviyeleri, içinde bulundukları çevresel koşullarla eğitim ortamının özellikleri dikkate alınır. Bu doğrultuda onları öğrenme sürecinde etkin kılacak yöntem, teknik ve stratejiler planlı bir biçimde uygulanır.
14. Programda öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin gerçekleşmesini desteklemek için çevresel olanaklar doğrultusunda dinî, tarihî ve kültürel mekânlara yönelik yerinde gözlem etkinliklerine yer verilir.
15. Dinler tarihi dersi ünitelerinde önceki öğrenmelerle bağ kurulurken temel dinî bilgiler, siyer, akaid ve coğrafya dersleri göz önünde bulundurulur.

16. Okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik düzeyleri dikkate alınır.
17. Bilgi toplama sürecinde “Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi”, “Temel İslam Ansiklopedisi”, “İslam Düşünce Atlası”, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan eserler, MEB onaylı dijital kaynaklar ile “gov.tr ve edu.tr” uzantılı genel ağ sitelerinden yararlanılmalıdır.
18. Öğretmen; öğretim programında yer verilen bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılabilmesi için ders kitabının dışında farklı öğretim materyalleri tasarlayabilir ve kullanabilir. Ayrıca telif haklarına riayet ederek interaktif öğretim materyallerinden, güvenilir ve geçerli genel ağ kaynaklarından yararlanabilir.
19. Beceri temelli öğretim sürecinde tanılayıcı, biçimlendirici, düzey belirleyici ve süreç temelli ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yapılmasına dikkat edilir.

Programlar Arası Bileşenler

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve okuryazarlık becerileri bütünlük olarak kullanılmıştır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında bu unsurların nasıl kullanılacağına ilişkin öğretmenlere yönelik örneklerle yer verilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimine vurgu yapılmış; maddi ve manevi açıdan bütüncül gelişimleri desteklenmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Bu sebeple programda öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanmaları ile öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri teşvik edilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nın “İçerik Çerçevesi” bölümünde ünite kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Programda içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlarla süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nın içeriğinde ele alınan konu başlıkları için öğrenme-öğretme uygulamalarına da yer verilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, geleneksel yaklaşımlar, yeni gelişmeler ve öğrencilerin ihtiyaçları esas alınmış; konular, öğrencilerin gelişim özelliklerine dikkat edilerek belirlenmiştir. Bu noktada bir diğer önemli husus da *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nda ortaöğretim temel dinî bilgiler, siyer ve akaid derslerinde ele alınan konularda tekrara düşülmemesidir. Bununla birlikte öğrencilerin ön öğrenme düzeylerinin dikkate alınması amacıyla *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nın içeriği oluşturulurken hem önceki kademelerdeki ders içerikleri hem de ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri göz önünde bulundurulmuştur.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı* dört üniteden oluşmaktadır. “Dinler Tarihinin Giriş” adını taşıyan birinci ünite bir bilim dalı olarak dinler tarihi ve dinler tarihinin gelişim süreci ele alınmıştır. “İslamiyet” adını taşıyan ikinci ünite İslam’ın tarihî süreci, inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkeleriyle diğer dinlere bakışı ele alınmıştır. “Yaşayan Bazı Dinler” adını taşıyan üçüncü ünite Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm ele alınmıştır. “Bazı Dinî Grup ve Hareketler” adını taşıyan dördüncü ünite ise misyonerlik, Türkiye’deki bazı dinî gruplar ve yeni dinî hareketler ele alınmıştır.

Öğrenme Kanıtları

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı’nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinin anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci gelişimini takip edebilecek ve uygulanan öğretim

yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik yapabilecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrenciler için aynı derecede geçerli tek bir ölçme ve değerlendirme aracından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, programın tüm bileşenleriyle uyumlu olacak şekilde yapılandırılmıştır.
- Programda yer alan her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri doğrudan ölçülmek yerine, öğrenme-öğretme uygulamalarının doğal bir parçası olarak içeriğe dâhil edilmiştir. Bu nedenle öğrenme kanıtlarında bu alanlara özgü ayrı ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmemiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirme araçlarıyla ölçme yöntemleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler, ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarıyla yöntemlerinin çeşitliliğine önem verilmiş, bu doğrultuda çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Aynı zamanda öğretmenlere öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi ölçme yaklaşımlarını belirleme esnekliği tanınmıştır. Bu doğrultuda öğretmenler; açık uçlu ve kısa cevaplı sorular, eşleştirme soruları, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), kavram analiz şeması, çalışma yaprakları ve yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, çıkış kartı, performans görevi gibi ölçme araçlarından yararlanabilirler.
- Programda verilen sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler doğrudan ölçülemeyeceğinden bu becerilerin öğrencilerin davranış, tutum ve öğrenme süreçlerine yansımaları izlenip değerlendirilebilir.
- Programın her ünitesinde performans görevlerine yer verilmiştir. Her performans görevinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme araçlarındaki ölçütlerin belirlenmesinde öğrenme çıktısının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınmıştır. Öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nın* öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, mesleki, sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül gelişimi desteklenmiş bireyler olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesine yönelik farklı öğrenme ortamlarına, bütüncül öğretim yaklaşımlarına ve çeşitli materyallerin kullanımına ilişkin örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan sunuş, buluş, araştırma-inceleme vb. öğretim stratejileri kullanılmalıdır. Bu stratejiler kapsamında anlatım, tartışma, örnek olay, problem çözme, bireysel ve grup çalışmaları, beyin fırtınası, kavram haritası, soru-cevap, proje gibi çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılmalıdır. Bu bağlamda öğretim programının öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde öğretmenlere ve diğer paydaşlara örnek olması amacıyla çeşitli yöntem ve tekniklere de yer verilmiştir.

- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araçlar kullanılarak öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular; farklı teknikler kullanılarak yorumlayabilme, sorgulayabilme, yansıtabilme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşim kurarak öğrenme yaşantılarını zenginleştirmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıf, okul kütüphanesi, okul uygulama mescidi, okul bahçesi vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (dinî ve tarihî mekân, kütüphane, müze, kültür merkezi, resmî ve özel kurum ya da kuruluş, sergi vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomiklik gibi belirleyici unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar, MEB onaylı dijital kaynaklar vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler imkânlar çerçevesinde öğrenme-öğretme süreçlerine dâhil edilmelidir. Bununla birlikte millî ve dinî günler, bayramlar, önemli olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî ve manevi bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında becerilerin kazandırılmasına önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavramsal beceriler, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte ele alınan alan becerileri; içeriğin öğrenciler tarafından öğrenilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyalleri ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin özetleme becerisinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları ile bilgi toplama becerisinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları farklılık gösterecektir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerler öğretimine yönelik yönlendirmelere de yer verilmiştir. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleştirilmelidir. Örtük program ile okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özelliklerle öğrenci özellikleri de göz önünde bulundurularak öğretim programı kapsamında sunulan değerlerin kazandırılması hedeflenmektedir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturmanın yanında değerlerin öğrenciler tarafından içselleştirilmesine de dikkat edilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemelerine ve yönlendirmelerine yardımcı bir “rehber” olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğretmenler öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı ve öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğretmenler; öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate alarak harita, resim, fotoğraf, müzik, minyatür, gravür, hat, edebiyat, mimari, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel ve/veya modern sanat ürünlerini kullanabilir. Ayrıca öğretmenler; öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, efsane, fıkra, gezi yazısı, hikâye, makale, marş, mektup, tarihî roman, siyasetname, söylev, şarkı, türkü, şiir, deyiş, tiyatro gibi edebî türlerden faydalanabilir.
- Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra Frayer modeli, yansıtıcı yazı, kümeleme gibi öğretim tekniklerinden de yararlanılabilir.
- Öğretim programı uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenmeli ve öğrenciler bu kitapları okumaya özendirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde temel kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında içerik çerçevesinin daha iyi aktarılmasına imkân veren kaynaklara yer verilmelidir. Kaynak seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan yayınlar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere başvurulmalıdır. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı*’nda farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerinin tanınarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturulması amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölüm ders kitaplarında yer almayacaktır. Bu bölümde öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımlarının ön plana çıkarılması hedeflenmektedir.
- Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal, ahlaki ve fiziksel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken akranlarına göre farklı özelliklere sahip öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma, zenginleştirme ve destekleme olmak üzere iki bölümden oluşur. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Zenginleştirme kapsamında programdaki bilgi, beceri, değer ve eğilimlere hâkim öğrencilere içerik, süreç ve ürün boyutunda daha üst düzey etkinlikler önerilmiştir. Desteklemede ise sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş; bireysel olarak yapılabilecek basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğrencilerin, öğretmen ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI’NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. DİNLER TARİHİNE GİRİŞ	2	4	11
2. İSLAMİYET	3	7	19
3. YAŞAYAN BAZI DİNLER	2	16	45
4. BAZI DİNİ GRUP VE HAREKETLER	3	7	19
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	2	6
TOPLAM	10	36	100

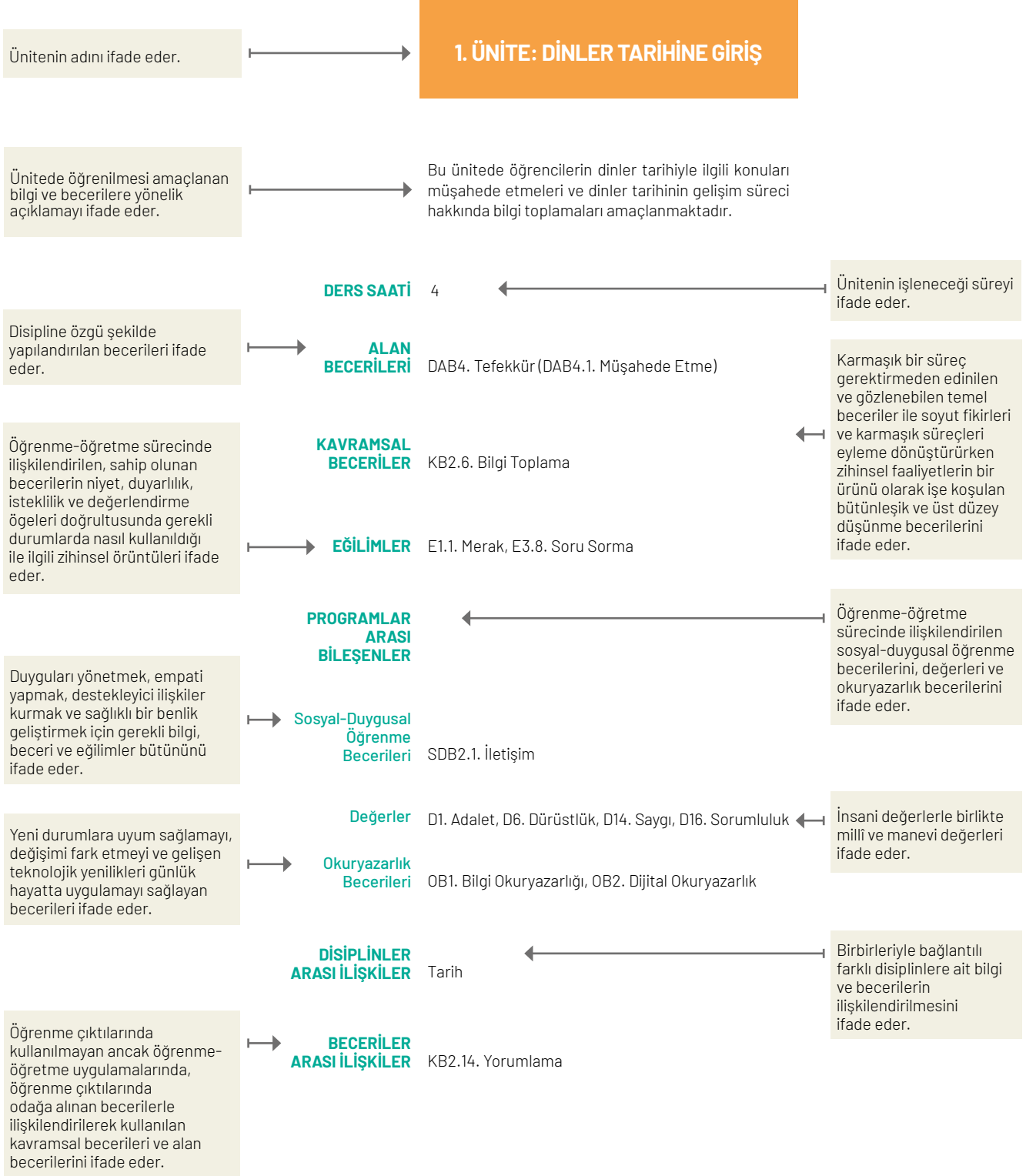
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. faaliyetler için ayrılan süredir. Bu faaliyetler için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
DİNLER TARİHİ DERSİ 12. SINIF	9-11	19,5 cm X 27,5 cm

2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Dinler Tarihi Dersi (12. Sınıf) Öğretim Programı'nda dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	→	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	DT.12.1.1. Dinler tarihiyle ilgili konuları müşahade edebilme a) Dinler tarihiyle ilgili merak ettiği konuları belirler. b) Dinler tarihiyle ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.	←	Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.
Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.	→	Anahtar Kavramlar	din, fenomenoloji, milel ve nihâl, tarih-i edyân	←	Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	→	ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, bağlam temelli sorular, eşleştirme soruları, öğrenme günlükleri, çalışma yaprağı, performans görevi, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerden performans görevi olarak Türkiye'de dinler tarihi alanında öncü kişilerin hayatı ve çalışmalarının yer aldığı sunu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunular bilgi toplama, özgünlük, dil ve anlatım, kaynakların çeşitliliği, görsel ve yazılı materyal kullanımı gibi ölçütler kullanılarak dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.	←	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	→	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	Temel Kabuller Öğrencilerin din olgusunun insanlığın başlangıcıyla birlikte ortaya çıktığını bildikleri kabul edilmektedir.	←	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	→	Ön Değerlendirme Süreci	• Öğrencilerin din kavramına ilişkin zihinlerindeki çağrışım ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılabilir.	←	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	→	Köprü Kurma	Farklı dinler hakkında bilgi sahibi olmanın faydalarına ilişkin öğrencilerin görüşleri alınarak insan hayatında dinin önemi konusunda bağ kurmaları sağlanabilir.	←	Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğrenme-öğretme uygulamaları	→	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	DT.12.1.1 Öğretmen tarafından din bilimcilerin din tanımlarına yer verilerek felsefe, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji disiplinlerinin dine yaklaşımlarına değinilir. Göbeklitepe, Çatalhöyük ve Karahantepe hakkında bilgi verilir. Bu kapsamda konu tarih disiplininin geçmişin inşa sürecinde tarih içeriğiyle ilişkilendirilir.	←	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğrenme-öğretme uygulamaları	→	FARKLILAŞTIRMA	Zenginleştirme Öğrencilerden dünyada ve Türkiye'de dinler tarihi alanındaki öncü isimlerin [Şehristani, Biruni, Max Müller (Maks Müller), Mircea Eliade (Mirsa Eliade) ve Hikmet Tanyu] çalışmaları hakkında bütün panosu hazırlamaları istenebilir.	←	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	→	Destekleme	Öğrencilere ünite geneli hakkında soruların bulunduğu bir çalışma yaprağı verilebilir. Öğrencilerden dinler tarihinin konusu, amacı, metodu ve gelişim süreciyle ilgili özet hazırlamaları istenebilir.	←	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	→	ÖĞRETİM YANSITMALARI	Programa yönelik görüş ve önerilerinin için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	←	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ DİNLER TARİHİ DERSİ (12. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: DİNLER TARİHİNE GİRİŞ

Bu ünite de öğrencilerin dinler tarihiyle ilgili konuları müşahade etmeleri ve dinler tarihinin gelişim süreci hakkında bilgi toplamaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim

Değerler D1. Adalet, D6. Dürüstlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Tarih

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DT.12.1.1. Dinler tarihiyle ilgili konuları müşahade edebilme

- Dinler tarihiyle ilgili merak ettiği konuları belirler.*
- Dinler tarihiyle ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.*
- Dinler tarihiyle ilgili merak ettiği konuları inceler.*
- Dinler tarihiyle ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.*

DT.12.1.2. Dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili bilgi toplayabilme

- Dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili kullanacağı kaynakları belirler.*
- Belirlediği kaynakları kullanarak dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili bilgileri bulur.*
- Dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Bilim Dalı Olarak Dinler Tarihi
Dinler Tarihinin Gelişim Süreci

Anahtar Kavramlar

din, fenomenoloji, milel ve nihâl, tarih-i edyân

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, bağlam temelli sorular, eşleştirme soruları, öğrenme günlükleri, çalışma yaprağı, performans görevi, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Türkiye’de dinler tarihi alanında öncü kişilerin hayatı ve çalışmalarının yer aldığı sunu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunular bilgi toplama, özgünlük, dil ve anlatım, kaynakların çeşitliliği, görsel ve yazılı materyal kullanımı gibi ölçütler kullanılarak dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin din olgusunun insanlığın başlangıcıyla birlikte ortaya çıktığını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrencilerin din kavramına ilişkin zihinlerindeki çağrışım ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılabilir.
- Öğrencilerden dinler tarihinin neden bir bilim dalı olarak kabul edildiğiyle ilgili düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Farklı dinler hakkında bilgi sahibi olmanın faydalarına ilişkin öğrencilerin görüşleri alınarak insan hayatında dinin önemi konusuyla bağ kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

DT.12.1.1

Öğretmen tarafından din bilimcilerin din tanımlarına yer verilerek felsefe, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji disiplinlerinin dine yaklaşımlarına değinilir. Göbeklitepe, Çatalhöyük ve Karahantepe hakkında bilgi verilir. Bu kapsamda konu tarih disiplininin geçmişin inşa sürecinde tarih içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin dinler tarihiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve bu konular hakkında soru sormaları sağlanır (**E1.1, E3.8, SDB2.1**). Bu süreçte soru turu tekniği kullanılabilir. Öğretmen tarafından dinler tarihinin tanımı, amacı ve metoduna değinilerek fenomenoloji kavramı açıklanır. Dinler hakkında bilgi sahibi olmanın önemine ve İslam'ı anlamadaki rolüne değinilir. Yapılandırılmış metinden hareketle öğrencilerin dinler tarihiyle ilgili merak ettikleri konuları incelemeleri sağlanır (**OB1**). Öğrencilerden yaptıkları incelemelerin sonuçları hakkında çıkarım yapmaları istenir. Bu aşamada Cornell tekniği kullanılabilir. Öğrencilerden çıkarımlarını açıkça ifade etmeleri istenir (**D6.2, KB2.14**). Fikirlerini ifade ederken öğrencilerin birbirlerine karşı nezaketli olmaları teşvik edilir (**D14.1**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bağlam temelli, açık uçlu ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

DT.12.1.2

Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili bilgi edinebilecekleri (Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Temel İslam Ansiklopedisi, İslam Düşünce Atlası, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan eserler, MEB onaylı dijital kaynaklar ile "gov.tr ve edu.tr" uzantılı genel ağ siteleri) güvenilir kaynakları belirler. Bu kaynaklardan dinler tarihinin dünyada ve Türkiye'deki gelişimiyle ilgili bilgileri bulur (**OB1, OB2**). Bu aşamada listeleme tekniği kullanılabilir. Öğretmen tarafından dinler tarihiyle ilgili çalışmalara ve eserlere değinilir. Bu süreçte mîl ve nihâl, tarih-i edyân kavramları açıklanır. Öğrenciler, dinler tarihinin gelişim süreciyle ilgili ulaştıkları bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular ve kendi cümleleriyle kaydeder. Bu aşamada öğrenme günlükleri kullanılabilir. Bu çalışma esnasında öğrencilerden görev bilinciyle hareket etmeleri ve sorumluluklarını kuralına uygun olarak yerine getirmeleri istenir (**D1.2, D16.3**).

Öğrencilerden performans görevi olarak Türkiye'de dinler tarihi alanında öncü kişilerin hayatı ve çalışmalarının yer aldığı sunu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunular dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlükleri, eşleştirme soruları, kısa cevaplı ve açık uçlu sorulardan oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden dünyada ve Türkiye'de dinler tarihi alanındaki öncü isimlerin [Şehristani, Biruni, Max Müller (Maks Müller), Mircea Eliade (Mirsa Eliyade) ve Hikmet Tanyu] çalışmaları hakkında bülten panosu hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden dinler tarihi disiplininin ortaya çıkış sebeplerini güvenilir kaynaklardan detaylı bir şekilde araştırarak rapor hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere ünite geneli hakkında soruların bulunduğu bir çalışma yaprağı verilebilir.

Öğrencilerden dinler tarihinin konusu, amacı, metodu ve gelişim süreciyle ilgili özet hazırlamaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: İSLAMİYET

Bu ünite de öğrencilerin İslam'ın tarihî sürecini sorgulamaları; inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerini anlayabilmeleri ve diğer dinlere bakışını müşahade etmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 7

**ALAN
BECERİLERİ**

DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme, DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D1. Adalet, D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D11. Özgürlük, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Akaid, Siyer, Tarih, Temel Dinî Bilgiler

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

DAB1. Temel Kaynakları Kullanma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DT.12.2.1. İslam'ın tarihî sürecini sorgulayabilme

- İslam'ın tarihî süreciyle ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
- İslam'ın tarihî süreci hakkında sorular sorar.
- İslam'ın tarihî süreci hakkında bilgi toplar.
- İslam'ın tarihî süreciyle ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- İslam'ın tarihî süreciyle ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

DT.12.2.2. İslam'ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerini anlayabilme

- İslam'ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerini fark eder.
- İslam'ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerini tanımlar.
- İslam'ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerinin ortaya çıkış sebeplerini açıklar.
- İslam'ın inanç esasları, ibadetleri ve ahlaki ilkelerinin özelliklerini belirler.

DT.12.2.3. İslam'ın diğer dinlere bakışını müşahade edebilme

- İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.
- İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili belirlediği konular hakkında soru sorar.
- İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili merak ettiği konuları inceler.
- İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam'ın Tarihî Süreci

İslam'ın İnanç Esasları, İbadetleri ve Ahlaki İlkeleri

İslam'ın Diğer Dinlere Bakışı

Anahtar Kavramlar

ahiret, ahlak, Ehlikıtap, nübüvvet, tevhit

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bağlam temelli sorular, 3-2-1 kartları, eşleştirme soruları, öğrenme günlükleri, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, performans görevi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam'ın inanç esasları, ibadet ve ahlaki ilkelerinin günlük hayat içindeki yeri üzerine bir makale veya deneme yazmaları istenebilir. Hazırlanan metinler yorumlama, sentezleme, ilişki kurma, özgünlük, dil ve anlatım ölçütlerinin bulunduğu dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin İslam'ın yaratıcı, kutsal kitap, peygamber ve ibadet anlayışı hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- İslam'ın doğuşuyla ilgili video izlettirilerek öğrencilerden İslam'ın ortaya çıktığı bölgenin sosyokültürel ve dinî yapısı hakkında düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.
- Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'de yer alan konular hakkındaki bilgilerini paylaşmaları sağlanabilir.
- Öğrencilere Kur'an-ı Kerim'de hangi dinlerden bahsedildiği sorulabilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden sosyal yaşamda şahit oldukları İslami değerleri yansıtan davranışlara örnek vermeleri istenerek İslam'ın inanç, ibadet ve ahlaki ilkeleriyle bağ kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

DT.12.2.1.

Öğretmen tarafından İslamiyet'in doğduğu coğrafya ve kültürel ortam hakkında kısaca bilgi verilir. Öğrencilerden İslam'ın tarihî süreciyle ilgili merak ettikleri konuları tanımlamaları istenir (**E1.1**). İslam'ın tarihî süreci hakkında öğrencilerin sorular sormaları sağlanır (**E3.8**). Bu aşamada soru kartları ile beyin fırtınası tekniğinden faydalanılabilir. Öğretmen rehberliğinde İslam'ın tarihî süreciyle [Hz. Muhammed (sav) Dönemi, Dört Halife Dönemi, Emeviler, Abbasiler gibi] ilgili güvenilir kaynaklardan (Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Temel İslam Ansiklopedisi, İslam Düşünce Atlası, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan eserler, MEB onaylı dijital kaynaklar ile "gov.tr ve edu.tr" uzantılı genel ağ siteleri) bilgi toplamaları sağlanır. Bu süreçte öğrencilerden araştırmacı ve sorgulayıcı olmaları istenir (**D3.3**). Hz. Muhammed (sav) Dönemi incelenirken siyer disiplininin İslam öncesi dönem: Hicaz ve Hz. Muhammed, İslam'ın doğuşu: Mekke yılları ve İslam'ın yayılışı: Medine yılları içerikleriyle ilişkilendirilir. Emeviler ve Abbasiler incelenirken tarih disiplininin Orta Çağ medeniyetleri içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerden İslam'ın tarihî sürecine ilişkin ulaştıkları bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirmeleri ve elde ettikleri sonuçlar üzerinden çıkarım yapmaları istenir. Bu aşamada RAFT tekniği uygulanabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular ve 3-2-1 çıkış kartı kullanılabilir.

DT.12.2.2

Öğretmen tarafından sorular sorularak öğrencilerin İslamiyet'in inanç, ibadet ve ahlaki ilkelerini fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğretmen rehberliğinde öğrencilerden İslamiyet'in inanç, ibadet ve ahlaki ilkelerini tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından İslam'ın inanç, ibadet ve ahlaki ilkeleri açıklanırken tevhit, nübüvvet, kutsal kitap, ahiret, ibadet ve ahlak kavramlarından bahsedilir. İslam'ın inanç esasları açıklanırken akaid disiplininin; "Allah'a ve kadere iman, peygamberlere ve kitaplara iman, meleklerle ve ahirete iman" gibi içerikleriyle ilişki kurulmalıdır. İbadetler açıklanırken temel dinî bilgiler dersinin, "İmanın meyvesi: ibadetler" içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerin bu bilgilerden hareketle İslamiyet'in inanç, ibadet ve ahlaki ilkelerinin ortaya çıkış sebeplerini açıklamaları sağlanır. Açıklamalarını yaparken öğrencilerden özgün bir içerik oluşturmaları ve bunu sınıfta paylaşmaları istenir (**E3.3, SDB2.1**). Öğrencilerden içerik oluştururken maddi ve manevi temizliğin birey ve toplum sağlığı açısından önemini fark ederek bu konuda özverili davranmaları beklenir (**D18.1**). Öğrencilerden İslamiyet'in inanç, ibadet ve ahlaki ilkelerinin özelliklerini belirlemeleri istenir. Bu aşamada kavram haritası kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam'ın inanç esasları, ibadet ve ahlaki ilkelerinin günlük hayat içindeki yeri ve insanları nasıl etkilediği üzerine bir makale veya deneme yazmaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu, kısa cevaplı sorular ve eşleştirme soruları kullanılabilir.

DT.12.2.3

Öğrencilerin İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri sağlanır (**E1.1**). Öğrencilerden belirledikleri konularla ilgili sorular sormaları istenir (**E3.8**). Bu süreçte soru sorma tekniklerinden yararlanılabilir. Öğretmen rehberliğinde Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen dinlere değinilir. Bu aşamada Ehlikıtap kavramı açıklanır ve Hz. Muhammed (sav) Dönemi'nde Müslümanların Yahudi ve Hristiyanlarla ilişkilerine değinilir. Mecusiler ve Sâbiiler hakkında bilgi verilir. İslam'a göre diğer dinlerin konumu ayet ve hadisîşeriflerle desteklenerek açıklanır. Öğrencilerin İslam'ın diğer dinlere bakışını temel kaynaklardan hareketle incelemeleri ve ulaştıkları sonuçlar hakkında çıkarım yapmaları sağlanır (**OB1, DAB1**). Öğrencilerden İslam'ın diğer dinlere bakışıyla ilgili çıkarım yaparken insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark etmeleri, kişisel ve toplumsal haklara saygı duymaları istenir (**D1.1, D5.1, D11.3, D14.3, SDB2.3**). Bu aşamada öğrencilerden öğrenme günlükleri tutmaları istenebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular, öğrenme günlükleri ve çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden İslamiyet'in tarihî süreci, inanç esasları, ibadet ve ahlaki ilkeleriyle ilgili zihin haritaları hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Müslümanların diğer dinlere mensup kişilere karşı tutum ve davranışlarıyla ilgili örnek olay incelemesi yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden İslam'ın tarihî sürecine ait temel unsurları içeren kavram kartlarını eşleştirmeleri istenebilir.

Öğrencilere İslam'ın inanç esasları, ibadetleri, ahlaki ilkeleri ve diğer dinlere bakışıyla ilgili soruların bulunduğu bir çalışma yaprağı verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: YAŞAYAN BAZI DİNLER

Bu ünite de öğrencilerin Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî sürecini ve temel özelliklerini özetlemeleri; Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerini anlamaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

**ALAN
BECERİLERİ** DAB4. Tefekkür (DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** SBAB10. Harita (SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- DT.12.3.1. Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî sürecini ve temel özelliklerini özetleyebilme
- Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili çözümleme yapar.*
 - Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili sınıflandırma yapar.*
 - Yahudilik ve Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özelliklerini yorumlar.*

DT.12.3.2. Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerini anlayabilme

- Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerini fark eder.*
- Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerini tanımlar.*
- Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerinin ortaya çıkış sürecini açıklar.*
- Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerinin özelliklerini belirler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yahudilik
Hristiyanlık
Hinduizm
Budizm
Konfüçyanizm

Anahtar Kavramlar

Elohim, haç, havari, havra, İncil, karma, kast, katedral, kilise, Kitab-ı Mukaddes, meditasyon, mesih, Musevi, nirvana, reenkarnasyon, ritüel, sakrament, samsara, sinagog, şabat, şapel, Tanah, teslis, Tevrat, tien, Tripitaka, vaftiz, Vedalar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, doğru-yanlış soruları, öğrenme günlükleri, eşleştirme soruları, zihin haritası, anlam çözümleme tablosu, tarihsel bakış açısı formu, çalışma yaprağı, performans görevi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerinden birinin sembolleri hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri sonuçlarla ilgili sunu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunular içerik, özgünlük, kaynakların çeşitliliği, görsel ve yazılı materyal kullanımı, dil ve anlatım gibi ölçütler kullanılarak dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin İslam dışındaki bazı dinler ile bunların mensupları hakkında ön bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrencilerden Yahudilik ve Hristiyanlıkla ilgili görseller üzerinden yorum yapmaları istenebilir.
- Öğrencilerin yoga ve meditasyon, nirvana ve Konfüçyüs'e ilişkin zihinlerindeki çağrışım ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılabilir.

Köprü Kurma

Bazı din mensuplarının yoğun olarak yaşadığı bölgeler harita üzerinde gösterilebilir. Bu din mensuplarının yaşadığı yerler hakkında bilgi verilerek öğrencilerin din ve sosyal hayat arasında ilişki kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları DT.12.3.1

Öğretmen tarafından İbrani, İsrail, Yahudi ve Musevi kavramlarına değinilerek Yahudiliğin tarihî süreci açıklanır. Bu aşamada öğrencilere Yahudiliğin ortaya çıktığı bölgeyi gösteren bir harita verilir. Öğrencilerden coğrafya disiplininin mekânsal bilgi teknolojileri konusundaki ön bilgilerinden faydalanarak bu haritadan çıkarım yapmaları istenir (**E3.7, SBAB10.3, SDB1.1**). Bu süreçte konu ile ilgili hazırlanmış tarihsel bakış açısı formu öğrenciler tarafından doldurulabilir. Öğretmen tarafından Yahudiliğin inanç esasları hakkında bilgi verilir. Elohim, Yahve ve mesih kavramlarıyla peygamber ve kutsal kitap anlayışı açıklanır. Kutsal kitap anlayışı açıklanırken Tanah ve Tevrat'a değinilir. Yahudiliğin ritüelleri, kutsal mekânları ve sembolleri tanıtılır. Ritüel, şabat, havra, sinagog ve Davut yıldızı kavramlarına yer verilir (**OB4**). Yahudiliğin ritüelleri, kutsal mekânları ve sembolleri din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin yaşayan dünya dinleri içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğretmen tarafından Yahudiliğin ahlaki ilkeleri hakkında kısaca bilgi verilir. Nuhilik, seçilmişlik, goyim kavramlarından hareketle Yahudiliğin diğer dinlere bakışına ve günümüzdeki Yahudi mezheplerine değinilir. Siyonizm hakkında bilgi verilir. Musevi Hahambaşılığından kısaca bahsedilir. Öğrencilerin Yahudiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili çözümleme ve sınıflandırma yapmaları sağlanır. Bu aşamada zihin haritaları kullanılabilir. Yahudiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili öğrendiklerini yorumlaması sağlanır. Bu süreçte yaratıcı yazma tekniklerinden yararlanılabilir. Öğrencilerden görev ve sorumluluklarını yerine getirirken kararlı ve özverili davranmaları istenir (**D12.3, E3.5**).

Öğretmen tarafından Hristiyanlığın tarihî süreci hakkında bilgi verilerek kurumsallaşmasında Pavlus'un rolüne vurgu yapılır. Öğrencilere Hristiyanlığın ilk 8 yy.daki yayılma sürecini gösteren bir harita verilir. Coğrafya disiplininin mekânsal bilgi teknolojileri konusundaki ön bilgilerinden faydalanarak öğrencilerden bu haritadan çıkarım yapmaları istenir (**SBAB10.3, E3.7, SDB1.1, SDB2.2**). Bu süreçte çember tekniği uygulanabilir. Öğretmen tarafından Hristiyanlığın inanç esasları açıklanır. Teslis, Mesih, kutsal kitap ve peygamberlik anlayışlarına değinilir. Kutsal kitap anlayışından bahsedilirken İncil ve Kitab-ı Mukaddes hakkında bilgi verilir. Hristiyanlığın ritüelleri, kutsal mekânları ve sembolleri tanıtılırken vaftiz, sakrament, kilise, katedral, şapel ve haç kavramlarından bahsedilir (**OB4**). Hristiyanlığın ritüelleri, kutsal mekânları ve sembolleri din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin yaşayan dünya dinleri içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğretmen tarafından Hristiyanlığın ahlaki ilkeleri kısaca açıklanır ve diğer dinlere bakışına değinilir. Hristiyanlığın Katolik, Ortodoks ve Protestanlık mezhepleri açıklanır. Ayrıca Türkiye'deki Süryani, Ermeni ve Türk Ortodoks kiliseleriyle Fener Rum Patrikhanesi hakkında kısaca bilgi verilir. Öğrencilerin Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili çözümleme ve sınıflandırma yapmaları sağlanır. Bu süreçte anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrencilerden Hristiyanlığın tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili öğrendiklerini yorumlamaları istenir (**E3.7**). Bu süreçte yaratıcı yazma teknikleri kullanılabilir. Öğrencilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirirken kararlı ve özverili davranmaları sağlanır (**D12.3, E3.5**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümleme tablosu, zihin haritası, tarihsel bakış açısı formu, eşleştirme, açık uçlu sorular ve kısa cevaplı sorular kullanılabilir.

DT.12.3.2

Öğretmen tarafından Hint dinleri hakkında kısaca bilgi verilir. Bu dinlerden biri olan Hinduizm hakkında sorular sorularak öğrencilerin Hinduizm'i fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğretmen rehberliğinde öğrencilerden Hinduizm'i tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından Hinduizm'in tarihî süreci hakkında bilgi verilir. Kast sistemine değinilir. Öğrencilerin bu bilgilerden hareketle Hinduizm'in ortaya çıkış sürecini açıklamaları sağlanır (**SDB2.1**). Öğretmen tarafından Hinduizm'in inanç, ritüel, kutsal mekân ve sembolleri hakkında bilgi verilir. Karma, reenkarnasyon, samsara, mokşa, meditasyon, yoga, mandir ve Vedalar kavramlarına değinilir. Hinduizm'in inanç, ritüel, kutsal mekân ve sembolleri din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin yaşayan dünya dinleri içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerden Hinduizm'in temel özelliklerini belirlemeleri istenir (**E3.7**). Bu aşamada zihin haritası yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerden insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini göz önünde bulundurmaları istenir (**D14.3**).

Öğretmen tarafından Hint dinlerinden Budizm hakkında sorular sorularak öğrencilerin Budizm'i fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğretmen rehberliğinde öğrencilerden Budizm'i tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından Budizm'in tarihî süreci hakkında bilgi verilir. Öğrencilerin bu bilgilerden hareketle Budizm'in ortaya çıkış sürecini açıklamaları sağlanır (**SDB2.1**). Öğretmen tarafından Budizm'in inanç, ritüel, kutsal mekân ve sembolleri hakkında bilgi verilir. Sekiz dilimli yol, dört yüce hakikat, Tripitaka, nirvana ve stupa kavramlarına değinilir. Budizm'in inanç, ritüel, kutsal mekân ve sembolleri din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin yaşayan dünya dinleri içeriğiyle ilişkilendirilir. Öğrencilerden Budizm'in temel özelliklerini belirlemeleri istenir (**E3.7**). Bu aşamada kavram haritası yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerden insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini göz önünde bulundurmaları istenir (**D14.3**).

Öğretmen tarafından Çin dinleri hakkında kısaca bilgi verilir. Bu dinlerden biri olan Konfüçyanizm hakkında sorular sorularak öğrencilerin Konfüçyanizm'i fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğretmen rehberliğinde öğrencilerden Konfüçyanizm'i tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından Konfüçyanizm'in tarihî süreci hakkında bilgi verilir. Öğrencilerin bu bilgilerden hareketle Konfüçyanizm'in ortaya çıkış sürecini açıklamaları sağlanır (**SDB2.1**). Öğretmen tarafından Konfüçyanizm'in inanç, ritüel, kutsal mekân ve sembolleri hakkında bilgi verilirken tien ve atalar kültü kavramları açıklanır. Konfüçyanizm'in "beş erdem ve beş insani ilişki" ilkelerine vurgu yapılır. Öğrencilerden Konfüçyanizm'in temel özelliklerini belirlemeleri istenir (**E3.7**). Bu aşamada zihin haritası yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerden insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini göz önünde bulundurmaları istenir (**D14.3**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bağlam temelli sorular, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, doğru yanlış soruları ve eşleştirme sorularından oluşan çalışma yaprağı kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerinden birinin sembolleri hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri sonuçlarla ilgili sunu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan sunular dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm, Budizm ve Konfüçyanizm dinlerine ait mezheplerden birinin tarihî süreciyle ilgili araştırma yapmaları ve bu araştırma sonucunda ürün dosyası, duvar gazetesi veya dijital broşür hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden ünitelerde yer alan dinlere ait ritüel ve kutsal mekânları konu olan bir köşe yazısı yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden üniteye yer alan dinlerin temel özellikleriyle ilgili sunu hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden üniteye ele alınan dinlere ait temel unsurların yer aldığı kavram kartlarını eşleştirmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: BAZI DİNİ GRUP VE HAREKETLER

Bu ünite de öğrencilerin misyonerlik faaliyetlerini anlamaları, Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özelliklerini sorgulamaları ve yeni dinî hareketlerin temel özelliklerini anlamaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 7

**ALAN
BECERİLERİ** DAB4. Tefekkür (DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

DT.12.4.1. Misyonerlik faaliyetlerini anlayabilme

- a) Misyonerlik faaliyetlerini fark eder.
- b) Misyonerlik faaliyetlerini tanımlar.
- c) Misyonerlik faaliyetlerinin ortaya çıkış sebeplerini açıklar.
- ç) Misyonerlik faaliyetlerinin özelliklerini belirler.

DT.12.4.2. Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özelliklerini sorgulayabilme

- a) Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili merak ettiklerini tanımlar.
- b) Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleri hakkında sorular sorar.
- c) Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleri hakkında bilgi toplar.
- ç) Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleri hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Bahailik ve Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

DT.12.4.3. Yeni dinî hareketleri anlayabilme

- a) Yeni dinî hareketleri fark eder.
- b) Yeni dinî hareketleri tanımlar.
- c) Yeni dinî hareketlerin ortaya çıkış sebeplerini açıklar.
- ç) Yeni dinî hareketlerin özelliklerini belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Misyonerlik
Türkiye'deki Bazı Dinî Gruplar
Yeni Dinî Hareketler

Anahtar Kavramlar evanjelizm, misyon, senkretizm, şahitlik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; bağlam temelli sorular, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram analiz şeması, çalışma yaprağı, çıkış kartları, performans görevi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak üniteye yer alan yeni dinî hareketler hakkında küçük ölçekli dergi hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan performans görevi bilgi toplama, içerik, dil ve anlatım, kaynakların çeşitliliği, görsel ve yazılı materyal kullanımı gibi ölçütler kullanılarak dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin bazı din ve inançların yayılma faaliyetleri hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrencilerden misyonerlikle ilgili bilgilerini paylaşmaları istenebilir.
- Öğrencilerden Babilik ve Melek Tâvus'un neler çağrıştırdığını ifade etmeleri istenebilir.
- Öğrencilerin yeni dinî hareketlerle ilgili akıllarına gelen kavramları listelemeleri sağlanabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere bazı din ve inanışlara ait ritüel ve sembollerin yazılı-görsel medyada yer almasının birey ve topluma etkileri hakkında sorular sorulabilir. Verilen cevaplarla öğrencilerin din ve inanışların yayılma faaliyetleri arasında bağlantı kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme**Uygulamaları****DT.12.4.1**

Öğretmen tarafından misyon kavramı açıklanır. Öğrencilerin bu kavramdan hareketle misyonerlik faaliyetlerini fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte anlamsal çağrışım haritası kullanılabilir. Öğrencilerden misyonerlik faaliyetlerini tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından misyonerliğin tarihî süreç içinde kazandığı anlamlara değinilirken evanjelizm ve şahitlik kavramları hakkında da kısaca bilgi verilir. Öğrencilerin yapılandırılmış metinden hareketle Hristiyanlık bağlamında misyonerlik faaliyetlerinin ortaya çıkış sebeplerini açıklamaları sağlanır (**OB1, SDB2.1**). Öğrencilerden açıklama yaparken olay ve durumları çok yönlü bakış açısıyla değerlendirmeleri sağlanır (**D14.1**). Öğretmen tarafından çeşitli dinlerin misyonerlik yöntemlerine ve Türkiye'deki faaliyetlerine dikkat çekilir. Günümüzde dinlerin misyonerlik faaliyetleri; sinema, sosyal medya, basılı ve elektronik iletişim araçları, internet oyunları, giyim, bayram ve festivallerde kullanılan sembol ve mesajlar üzerinden örneklerle açıklanır. Paganizm, Şamanizm gibi eski inanışları canlandırma faaliyetlerine de değinilir. Öğrencilerin öğrendiklerinden hareketle misyonerlik faaliyetlerinin özelliklerini belirlemeleri sağlanır. Bu aşamada listeleme tekniklerinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı sorular, çıkış kartları ve bağlam temelli sorular kullanılabilir.

DT.12.4.2

Öğrencilerden Bahailiğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili merak ettikleri konuları tanımlamaları ve bu konular hakkında sorular sormaları istenir (**E3.8, SDB2.1**). Bu aşamada listeleme yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerin Türkiye'de de mensubu bulunan bazı dinî gruplardan Bahailiğin tarihî süreci ve temel özellikleri hakkında öğretmen rehberliğinde bilgi toplamaları (**OB1**) ve topladıkları bilgilerin doğruluğunu değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden Bahailiğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili topladıkları bilgiler üzerinden çıkarım yapmaları istenir. Bu aşamada anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrencilerin insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark etmeleri ve her insanın kendi inancına uygun yaşama hakkı olduğunu kabul etmeleri sağlanır (**D14.3**).

Öğrencilerden Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili merak ettikleri konuları tanımlamaları ve bu konular hakkında sorular sormaları istenir (**E3.8, SDB2.1**). Bu aşamada listeleme yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerin Türkiye'de de mensubu bulunan bazı dinî gruplardan Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleri hakkında öğretmen rehberliğinde bilgi toplamaları (**OB1**) ve topladıkları bilgilerin doğruluğunu değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden Yezidiliğin tarihî süreci ve temel özellikleriyle ilgili topladıkları bilgiler üzerinden çıkarım yapmaları istenir. Bu aşamada anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrencilerin insanların farklı kültür ve inançlara sahip olabileceğini fark etmeleri ve her insanın kendi inancına uygun yaşama hakkı olduğunu kabul etmeleri sağlanır (**D14.3**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram analiz şeması ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

DT.12.4.3

Yapılandırılmış metinden hareketle öğrencilerin yeni dinî hareketleri fark etmeleri sağlanır. Öğrencilerden yeni dinî hareketler kavramını tanımlamaları istenir. Öğretmen tarafından yeni dinî hareketlerin misyonerlik faaliyetleri, liderlik algısı, hayat tarzı ve aileye bakışından bahsedilir. Bu aşamada senkretizm kavramı açıklanır. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler güvenilir kaynaklardan yeni dinî hareketlerin ortaya çıkışıyla ilgili bilgileri bulur (**KB2.6**). Öğrencilerin buldukları bilgilerden hareketle yeni dinî hareketlerin ortaya çıkış sebeplerini açıklamaları sağlanır (**SDB2.1**). Öğretmen tarafından yeni dinî hareketlerden Yehova Şahitleri, Moonculuk, Hare Krişna, Sahaja Yoga, Transandantal Meditasyon ve Yeni Çağ (New Age) Akımları hakkında bilgi verilir. Öğrencilerin yeni dinî hareketlerin temel özelliklerini belirlemeleri sağlanır (**E3.10**). Bu aşamada öğrencilerden bülten panosu hazırlamaları ve hazırladıkları panoyu sınıfta paylaşmaları istenebilir. Bülten panosu hazırlarken zamanı etkili bir şekilde yönetmeleri ve kararlı olmaları istenir (**E1.3, D3.2**).

Öğrencilerden performans görevi olarak üniteye yer alan yeni dinî hareketler hakkında küçük ölçekli dergi hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bağlam temelli sorular, açık uçlu sorular, eşleştirme ve çalışma yaprağı kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden Yehova Şahitleri, Moonculuk, Hare Krişna, Sahaja Yoga, Transandantal Meditasyon ve Yeni Çağ (New Age) akımlarından biri hakkında araştırma yapmaları ve sonuçlarını sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden yeni dinî hareketlerin bireye ve topluma etkileri hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri sonuçları sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere misyonerlik, Bahailik, Yezidilik ve yeni dinî hareketler hakkında soruların bulunduğu bir çalışma yaprağı verilebilir.

ÖĞRETMEN**YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

